

EL IV CONGRES INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA

ELS dies 23 a 29 del passat setembre es va reunir a Barcelona el IV Congrés Internacional d'Arqueologia. Aquesta reunió científica ha estat una de les més importants que han tingut lloc amb motiu de l'Exposició, i dintre de ço que es pot demanar i esperar d'un Congrés, una de les més fructíferes; en aquest concepte, ha diferit bastant dels Congressos d'Història d'Espanya i de Genealogia i Heràldica que s'han reunit més tard.

Com en tantes altres ocasions que s'han presentat durant aquest temps, en el cas del Congrés d'Arqueologia, els arqueòlegs catalans s'han trobat davant del problema de l'abstenció o de la intervenció, problema posat per causes fàcils de comprendre. Sortosament, el Congrés va tenir el caire menys oficial possible i això va afavorir l'assistència dels nostres estudiosos.

El Comitè, format quasi totalment per gent de Madrid (calia donar tribut a la que aleshores era l'hora present), des d'un principi va actuar amb una gran equanimitat, a la qual va contribuir el fet d'ocupar el lloc de Secretari En BOSCH I GIMPERA, qui va ésser l'ànima veritable del Congrés. La representació catalana fou, amb tot, relativament poc nombrosa per la causa que hem esmentat. En l'espanyola figuraven noms prestigiosos com els de MÉLIDA, OBERMAIER, PÉREZ DE BARRADAS, TARACENA, FER-RÁNDIS, GÓMEZ MORENO i molts altres. Notable era la representació llewantina; tots els que en terres del regne de València es dediquen a la prehistòria eren presents al Congrés. Recordem els noms dels esforçats investigadors BALLESTER, PERICOT, VISEDÓ, MOLTÓ, PONSELL, PRIMITIVO, SENENT... Les representacions estrangeres foren brillantíssimes i nombroses. Al davant de la francesa figurava el prof. LANTIER, del Museu de Saint Germain; DURBACH i BÉGOUEN, de Toulouse; ALBERTINI i RÉYGASSE, d'Alger. Presidia l'anglesa el Prof. THOMAS, del Museu Britànic; la italiana era nombrosíssima i en ella estaven els millors arqueòlegs del país: DUCATI, ROMANELLI, GIGLIOLI, RELLINI, PELATI, TARAMELLI i altres; l'alemanya tenia al seu cap el President de l'Institut Arqueològic. Professor RODENWALT. Hi havien, encara, representants de Suècia, Holanda, Bèlgica, Portugal, Polònia, Txecoslovàquia, Estats Units i no recordem

si d'altres països. En conjunt, els representants estrangers eren més d'un centenar. Rússia havia ofert enviar una delegació composta pels professors BOROFKA i SCHUKOFF; però a darrera hora, per raons diplomàtiques, no fou possible la seva vinguda.

La tasca del Congrés era doble; per una banda la lectura i discussió de les comunicacions presentades en nombre molt crescut i, per l'altra, la visita dels centres arqueològics barcelonins i dels principals treballs que s'estan realitzant a Catalunya i a fora sobre la matèria. No podem entrar en la discussió, ni tan sols enumeració, de les primeres per llur nombre massa elevat. Només direm que el Congrés es dividí, per facilitar els treballs, en tres seccions: una d'Arqueologia prehistòrica, una altra d'Arqueologia clàssica, i la tercera de Numismàtica i Epigrafia. Les comunicacions més importants seran aplegades en un volum que es publicarà ulteriorment.

L'altra tasca del Congrés era, particularment, difícil. Els centres on a Barcelona s'ha treballat en arqueologia estan a l'hora present poc menys que morts; ensenyar-los era ensenyar un camp de runes. Va caldre fer el cor fort i tractar de dissimular sense, per això, amagar del tot els efectes de sis anys d'africanisme. El tòpic *està en període de reorganització*, va ésser abundantament emprat. Això ens ha fet pensar, sovint, si l'hora del Congrés va ésser mal triada. Però, en realitat, no fou triada, sinó determinada per l'Exposició i el gran aplec d'antiguitats prehistòriques del Palau Nacional. Quina cosa més diferent hauria estat el Congrés celebrat uns anys abans, quan l'Institut d'Estudis Catalans era un centre de treball que hauria honorat els països que van al capdavant de la cultura! En fi, En BOSCH GIMPERA emprengué ardidament la tasca i arribà a donar als nostres il·lustres hostes (a la gent d'ací no calia) la sensació d'una terra en la qual s'ha treballat i en la que encara queda l'esperança de tornar a treballar.

Per facilitar el coneixement de les més importants estacions arqueològiques de la península, el Comitè del Congrés havia editat prèviament unes guies que constitueixen un dels més sòlids resultats de la reunió de Barcelona, ja que en la seva majoria són perfectes i documentades monografies, esplèndidament publicades i il·lustrades. Són les següents, escrites pels arqueòlegs que s'indiquen: *El Museo Arqueológico de Barcelona*, per BOSCH-GIMPERA i SERRA-RAFOLS; *El Museo Arqueológico Nacional*, per ALVAREZ OSSORIO; *Altamira*, per OBERMAIER; *Las Islas Baleares*, per SERRA-RAFOLS; *Empòrion*, per BOSCH-GIMPERA i SERRA-RAFOLS; *Estaciones ibéricas del Bajo Aragón*, per BOSCH-GIMPERA; *Numancia*, per

TARACENA; *Azaila*, per CABRÉ; *Sagunto*, per GONZÁLEZ SIMANCAS; *Tarragona*, per NAVASCUÉS; *Mérida*, per MÉLIDA; *Itàlica*, per AGUILAR; *La Moneda Hispánica*, per FERRANDIS. De totes s'en podria fer una referència encomiàstica, menys de dues, que en la nostra imparcialitat esmentarem, que són la que tracta de Sagunto, i en especial la d'Itàlica.

Les visites científiques que es feren, foren les següents. Dues al Palau Nacional de l'Exposició, per veure l'aplec magnífic de material prehistòric que s'hi ha reunit i que, pel seu caràcter únic, ja hem dit pot figurar com a determinant del Congrés. Una al Museu de la Ciutadella, on foren visitades les sales de Prehistòria i Arqueologia antiga. El nostre Museu d'Arqueologia fa un gran efecte, car s'hi veu la petjada d'uns anys de treball científic i metòdic. La llàstima és que aquest treball està interromput i que poc a poc esdevindrà un magatzem arqueològic. Altres visites foren a les runes d'Empúries on es veié que els treballs d'excavació estaven interromputs i que no devien interessar poc ni molt a la Diputació ni a la Junta de Museus.

Acabat el Congrés es feren les següents excursions: Una a Mallorca, una a Tarragona, una altra al Baix Aragó, Azaila i Numància, que alguns congressistes allargaren fins Altamira. L'excursió a Mallorca tenia per objecte veure els treballs que allí havia realitzat l'Institut d'Estudis Catalans a Capocorp Vell. Aquell gran i interessantíssim poblat, abandonat a mig excavar i envaït de nou per la vegetació, ens omplí de pena.

Els arqueòlegs estrangers tornaren altament edificats per aquesta visió i la d'un talaiot que en el moment d'anar-hi hom enrunava per a fer-ne pedra per a la carretera. Nosaltres no estàvem pas menys escruixits i, a més, avergonyits. En l'excursió a Tarragona les coses anaren un xic millor. Les serenes visions del Mèdol, les muralles ibèriques i el Pont del Diable ens compensaren de la història de la Fàbrica de Tabacs i el seu carrincló jardí arqueològic, i la visita del lamentable Museu de l'Estat. Al Baix Aragó foren visitats Sant Antoni de Calaceit, les Escodines Altes i les Escodines Baixes i calgué dir que els treballs en aquella regió estaven interromputs pel mateix mal vent que impedia els treballs a Empúries i a Mallorca i tolerava els vandalismes a Tarragona.

En sortir dels límits de Catalunya i les terres annexes es pogué constatar un canvi. El mal vent havia actuat ací amb molta menys força. Azaila, en curs d'activa excavació, encisà a tots. A Numància esdevingué el mateix, car encara que en el moment present no s'hi treballa, no és per les causes que han actuat a casa nostra.

A Barcelona no fou visitat el Servei d'Investigacions Arqueològiques perquè la seva visió hauria estat massa depriment. Domiciliat des de fa cosa d'un any en un dels barris extrems de la ciutat, en un local sense cap condició, privat de tots els elements de treball, fins d'una petita biblioteca de consulta, no era pas cosa d'oferir-lo a la consideració de gent que coneix i labora en els grans museus i centres d'investigació d'Europa.

La companyonia entre tots els congressistes fou immillorable i permeté crear plenament aquest ambient de col·laboració que dura molt més que els limitats dies d'un Congrés i que n'és sempre el millor i més fructífer resultat.

S.-R.